

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref.
15/4860

Vår ref.
15/6937 - TJU

Dato
15.01.2016

Høring - Forslag til endringer i barnehageloven - barn med særlige behov

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev 13. oktober 2015 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

Vi har merket oss at det gjennomgående er et vilkår at barn må være bosatt i kommune/fylkeskommune og forutsetningsvis at de har plass i barnehage for å være omfattet av lovforslagene. Forslaget gir KD hjemmel til i forskrift å definere hvem som skal anses som «bosatt». Etter dagens rettstilstand vil barn av asylsøkere i utgangspunktet ikke være omfattet av forslaget, jf. barnehageloven § 12a og KDs merknader i *Høringsnotat om forslag til endringer i lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) § 12a – rett til plass i barnehage for asylsøkere, 28. mai 2009*.

Etter å ha lest høringsnotatet er det imidlertid uklart om barnet må være bosatt for å få rett til tegnspråkopplæring i § 19 g som skal gis uavhengig av om barnet går i barnehage. Det er i bestemmelsen heller ikke satt som vilkår at barnet er bosatt i kommune/fylkeskommune. Det er derfor uklart om rett til tegnspråkopplæring er ment å dekke en videre krets enn retten til spesialpedagogisk hjelp, som i likhet med rett til tegnspråkundervisning er formulert som en generell rettighet, men med krav om at barnet er bosatt, jf. §§ 19 a og 19 e.

Tegnspråkopplæring kan tenkes gjennomført i asylmottaket der barnet bor og kan dessuten utløse rett til skyss, jf. høringsnotatet s.11. Det vites ikke hvor omfattende behovet for tegnspråkopplæring er for barn av asylsøkere, men dersom det også skal

være krav om at barnet er bosatt for å få rett til tegnspråkundervisning, bør dette fremgå av lovteksten.

Forholdet til Svalbard:

Som kjent er barnehageloven ikke gjort gjeldende for Svalbard. I praksis er intensjonene i loven styrende for driften av barnehagene i Longyearbyen - og det er ingen vesentlige forskjeller mellom drift av barnehagene der og på fastlandet. Dette er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2015-2016) Svalbardbudsjettet. Opplæringsloven med forskrifter er i henhold til forskrift 18. januar 2007 nr. 76 gjort gjeldende for Svalbard så langt reglene etter forholdene passer, og det er KD som avgjør hva som passer. I lys av at Longyearbyen lokalstyre (LL) ikke har plikt til å gi videregående opplæring, er det fastsatt at kapittel 5 om spesialundervisning ikke får anvendelse ved den videregående opplæringen.

Plikten til å gi spesialpedagogisk hjelp til barn under skolepliktig alder foreslås nå overført fra opplæringsloven til barnehageloven. I tillegg foreslås det at regler om plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, tas inn i barnehageloven. Plikten tilsvarer kommunens tilretteleggingsplikt etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 16. Denne bestemmelsen gjelder ikke for Svalbard. Opplæringsloven har imidlertid allerede i dag bestemmelser om individuell tilrettelegging for elever med funksjonshemninger, og disse gjelder for Svalbard så langt de passer etter forholdene.

BLD arbeider nå med en ny likestillings- og diskrimineringslov, og vi har fått opplyst at gjeldende unntak for Svalbard når det gjelder både tilretteleggingsplikt og universell utforming mv. vil bli foreslått videreført i det nye lovforslaget, men at det er behov for en vurdering av anvendelsen av reglene om individuell tilrettelegging på skoler og i barnehager for Svalbard.

Måten lovgivningen på dette området i dag er gitt anvendelse for Svalbard er egnet til å skape tvil om omfanget av lokalstyrets plikter, og har medført at LL har etterlyst føringer for hvordan regelverkene skal praktiseres, og hvilke tilbud som skal gis. Det er derfor behov for en gjennomgang av hvilke lovpålagte plikter som påhviler lokalstyret på dette området. Den foreslåtte endringen i barnehageloven vil etter vår vurdering bidra til å skape ytterligere tvil på dette området.

JD vil våren 2016 legge fram en melding til Stortinget om Svalbard, der også lokalsamfunnet i Longyearbyen vil bli omtalt. Det legges opp til at meldingen vil signalisere at LLs forpliktelser i henhold til bl.a. opplæringsloven og barnehageloven vil bli avklart i et eget arbeid, og at dette vil bli organisert i en interdepartemental prosess, i nært samarbeid med LL. Meldingen vil også gi føringer for dette arbeidet. Ved fastsettelse av de foreslåtte endringene i barnehageloven bør det i lys av dette ikke legges opp til å innføre forpliktelser for LL når det gjelder tilrettelegging som går utover

det som allerede fremgår av opplæringsloven. Vi overlater til KD å vurdere hvordan dette bør løses regelteknisk, men bidrar gjerne i denne vurderingen.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Toril Juul
seniorrådgiver